ICM – INTENSIEF CASEMANAGEMENT

Systemisch kijken en interveniëren met de Multifocus/Metavisie bril
Samenwerken aan veiligheid 0-100 Haaglanden

EINDRAPPORTAGE

Ten behoeve van

- Afronden pilotfase
- Start implementatiefase

Februari 2025

Regiovisie Aanpak Huiselijk Geweld Haaglanden

regionale samenwerking Jeugdhulp Haaglanden

Het ontbreekt echt aan aanbod *voor met name volwassenen in vrijwillig kader, je hebt geen dwangkader (zoals bij jeugd JBT). Als ze niet opendoen of niets willen, houdt het op ….*

Quote beleidsmedewerker huiselijk geweld 2021

Het constante inzoomen en uitzoomen vanuit de MULTIFOCUS/Metavisie/ICM-bril, maakt dat onze mensen veel sneller op de diepere laag komen, *op die zaken die er eigenlijk steeds voor zorgden dat er nog geen duurzame veiligheid kon ontstaan. Door de systemische blik kunnen we stoppen met brandjes blussen, we kunnen veel sneller verbinden met de klant. En* als je de bril eenmaal op hebt, krijg je hem niet meer af.

Quote teamleider ICM-er 2024

…
Wat anders was <… > is dat er diepgaande gesprekken met mij zijn gevoerd. Ik heb veel gehad aan de mentale ondersteuning die aan mij is geboden. Er werden vragen gesteld die mij aan het denken hebben gezet over de toekomst. *Als deze hulp eerder was geweest, dan had dit mij veel klappen bespaard.*
<….>
Voor mij betekende jullie hulp ontwikkeling: Ontwikkeling van angst naar Veiligheid, van veiligheid naar ondersteuning, van ondersteuning naar rust en van rust naar vertrouwen.

Quotes uit interview met mw uit ICM-casus 2025

"Meneer is blij dat zoon nu veilig is en geeft aan dat ICM de eerste partij is die zijn zorgen serieus nam."

Quote van ICM-er over doorbroken patroon in veelvuldig verhuisd gezin met grote hulpverleningsgeschiedenis. Familie netwerk van beide partners spelen een grote rol in de gevonden duurzame oplossing. Door echt anders kijken is patroon bovengekomen dat eerder verborgen bleef 2023

ICM heeft ons een methodische aanpak aangereikt die het VVT meer analytische tools en verdieping heeft gegeven. Deze konden goed geïntegreerd worden in alle stappen van het gefaseerd samenwerken aan veiligheid.

Annemiek Broekhuis
verantwoordelijk manager Haagse poot van de pilot ICM

Deze pilot heeft ons een extra, verdiepende bril aangemeten rondom complexe casuïstiek in de weg naar duurzame veiligheid. Door kruisbestuiving geldt dit niet alleen voor het specialistische team, maar inmiddels voor alle medewerkers binnen onze organisatie.

Carli van Winsen
Verantwoordelijk directeur regionale poot van de pilot ICM

Dit eindrapport beschrijft aanloop, organisatie en verloop van de pilot Intensief Casemanagement (ICM) in Haaglanden en hoe ICM in deze regio na de pilotfase verder gaat. De pilot werd georganiseerd en gefinancierd vanuit de centrumgemeenten Huiselijk Geweld, vanuit de Regiovisie Aanpak Huiselijk Geweld Haaglanden 2019-2022. Voor ICM-ers die in de implementatiefase de uitvoering gaan doen zijn vooral de Bijlagen nuttig. Aanbevelingen voor verdere implementatie staan er vooral voor managers en beleidsmedewerkers in. Er staan veel quotes van betrokkenen in dit rapport om de lezer zoveel mogelijk mee te geven van de opbrengsten van de pilot. Hopelijk vindt iedere lezer voldoende relevante informatie.

Beleidscollega's Huiselijk Geweld van de negen regiogemeenten hebben met hun collega's van beleid Jeugd en hun managers lokale teams/lokaal veld nagedacht over hoe ICM voor de langere termijn te borgen in de eigen gemeente. Waar positioneer je de specialistische interventie ICM – de intensieve casusregie in vrijwillig kader -- richting Toekomstscenario het beste ? In je (stevige) lokale team? Of is deze interventie voor kleinere gemeenten misschien te specialistisch? De ervaringen zullen het gaan leren! In 89% van de casuïstiek die tot en met eind 2023 instroomde in de pilot ICM waren minderjarige kinderen onderdeel van het gezin/huishouden, het borgen van ICM betreft dus echt een gezamenlijke opgave in het integrale samenwerken aan veiligheid 0-100. Collega's van de Proeftuin Haaglanden denken vanaf nu ook mee over hoe ICM en de ICM-bril passen in de route richting Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming.

Veel dank aan :

- de professionals, zowel uitvoerend als coördinerend, van VVT Den Haag, Arosa en het procesregisseursteam THV van Veilig Thuis: voor hoe jullie je schouders hebben willen zetten onder deze pilot, ondanks vele onzekerheden en soms missende randvoorwaarden. Zonder jullie bevlogen inzet van de afgelopen jaren hadden we deze interventie en manier van kijken niet voor zoveel Haaglandse gezinnen/ huishoudens duurzaam beschikbaar gekregen!
- de betrokken collega's van de verschillende lokale teams en de beleidsmedewerkers HG en Jeugd van de regiogemeenten, met wie het echt zoeken was hoe we ICM nou het beste konden laten aansluiten op wat er in de verschillende gemeenten al voorhanden is.
- de professionals van de netwerkpartners in het primaire huisverboden proces, voor jullie interesse in de systemische bril en het aangesloten willen zijn op de ontwikkelingen in de pilot.
- de Mutsaersstichting en het Systemisch Gilde die ons met hun kennis en kunde bijgestaan hebben om de pilot tot een succes te maken.
- de opdrachtgevers voor het vertrouwen en de getoonde steun en betrokkenheid onderweg.

Petra Klein, regionaal projectleider ICM, regio Haaglanden

Haagse regiogemeenten: Zoetermeer, Leidschendam-Voorburg; Rijswijk, Wassenaar
DWO gemeenten: Delft, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp en Westland

In dit rapport navigeer je met behulp van de drie streepjes linksboven in de groene balk snel naar de inhoudsopgave en dan naar de pagina die je zoekt. Wil je alleen de bijlagen lezen? Gebruik dan de paperclip onderin!

Regiovisie Aanpak Huiselijk Geweld Haaglanden

regionale samenwerking Jeugdhulp Haaglanden

Inhoudsopgave

ICM - Intensief Casemanagent - Wat is dat?
Waarom ICM in Haaglanden ?
Link met Routekaart naar Veiligheid
Tijdsverloop pilot ICM
Inrichting pilot
Aansturing pilot
Terugblik uitvoering eerste fase
Terugblik uitvoering tweede fase
Aantal ingestroomde casussen
Kenmerken ingestroomde casussen
Inrichting ICM vanaf 2025
Aanbevelingen voor verdere implementatie

Waarom loopt het zoals het loopt ?

- ❑ Van aanbodgericht naar vraaggericht
- ❑ Een plan heeft een gedragen en gedeeld beeld nodig
- ❑ Geen zondebok(ken) maar de dynamiek als obstakel

Door inzet van ICM zijn moeder en kind (3) bij elkaar gebleven. Een ICM-er vertelt dat hij door zijn manier van positioneren, aangeleerd bij ICM, een uithuisplaatsing heeft kunnen voorkomen. Er was sprake van ernstig huiselijk geweld tussen een man en vrouw. Meneer had mevrouw voor de zoveelste keer geslagen waarbij het kind van 3 aanwezig was. Mw was zichtbaar verwond aan haar gezicht en er was opnieuw een huisverbod opgelegd. Bij dit het 3e huisverbod in korte tijd wilde één van de partners overgaan tot een uithuisplaatsing. Terwijl meneer in detentie zat vanwege het laatste incident, is door betrokken ICM-er in nauwe samenwerking met betrokkenen een plan uitgewerkt waardoor moeder en kind bij elkaar konden blijven. Mevrouw is in overeenstemming met vader(gezaghebbend) en met instemming van alle betrokken hulpverleners THV en de Raad van de Kinderbescherming met haar kind naar familie in het buitenland vertrokken. De ICM'er blijft ook na het vertrek naar het buitenland betrokken en onderhoudt contact met meneer om veiligheid op lange termijn te bewerkstelligen en monitoren.

Bijlagen

1 Het Systemisch Kompas
2 ICM-er: Regisseur vanuit gezag
3 Bij ICM veel gebruikte systemische interventies en attitude
4 Wie doet wat in het huisverbodenproces?
5 Regionaal overzicht uitvoeringorganisatie ICM 2025
6 Hoe stroomt een casus in vanuit Recidive THV ?
7 Mogelijke instroom, keuze aan gemeente
8 Profiel van een ICM-er
9 Contactgegevens ICM 2025 per gemeente
10 Gebruikte Afkortingen
11 Handige links

ICM – Intensief casemanagement – Wat is dat?

Intensief casemanagement bestaat uit een combinatie van hulpverlenen en regievoeren waarbij in de eerste weken zeer intensief, bemoeizorg-achtig, geprobeerd wordt contact te leggen met het gezin. In deze fase worden zo mogelijk alle systeemleden gesproken, zowel samen als apart. Indien ongewenst, in geval van stalking/ intiem terreur, nadrukkelijk niet gezamenlijk. Na deze eerste periode van “invoegen” maakt de ICM-er in samenwerking met betrokkenen een verklarende analyse van wat er speelt. De ICM-er zoomt niet specifiek in op problematische personen of symptomen, maar zoekt samen met betrokkenen naar onderliggende problematische patronen en verkent de context waarin symptomen zijn ontstaan en (blijven) bestaan. De ICM-er is hierbij “meervoudig inlevend”. Een intensief casemanager heeft in de eerste zes tot twaalf weken veel en vaak contact met het gezin. Daarna is de ICM-er zolang als nodig intensief regisserend betrokken bij de naar aanleiding van de analyse ingezette hulp, waarbij het lijntje met het gezin/huishouden ook zeker blijft bestaan, zei het minder intensief.

In de eerste fase van verbinding en analyse wordt met het gezin/huishouden steeds met wisselende lenzen, met behulp van verschillende systemische instrumenten, gekeken naar wat er speelt. De ICM-er ontleedt niet alleen de patronen binnen het gezin maar betrekt ook de patronen tussen gezinsleden en het (al dan niet professionele) netwerk in de analyse. In gezinnen die al jarenlang heel veel hulp hebben gehad, houdt “hulp” van buiten, alle goede intenties ten spijt, soms patronen in het gezin/huishouden onbedoeld meer in stand, dan dat ze deze helpt doorbreken. Met een systemische blik zowel het gezin als de omgeving bestuderen blijkt in gezinnen met kluwenproblematiek, ontrafelend te kunnen werken. Vanuit de analyse wordt met het gezin een gezamenlijk gedragen perspectief benoemend, dat uitgewerkt worden in een “samen op weg plan”.

Ten tijde van instroom van ICM in een gezin zijn soms al vele hulpverleners betrokken. Een ICM-er vraagt tijdens de analysefase, in afstemming met het gezin en alleen als dat helpend lijkt, reeds betrokken hulpverleners even een stapje terug te doen. Na de analysefase wordt met het gezin besloten welke benodigde hulp wordt voortgezet en/of complementair nog wordt ingezet. Dit kan hulp zijn voor delen van het gezin /huishouden en/of het gezin als geheel. De ICM-er blijft gemiddeld een jaar betrokken en zorgt na afloop ICM voor borging duurzame veiligheid door blijvende betrokkenheid van eigen of professioneel netwerk.

Verbinding en Analyse	Regie en vasthouden/motiveren	Overdracht

Triades

Niet het symptoom, maar het patroon

Genogrammen van minimaal 3 generaties terug

Biopsychosociaal model

Als ICM-er verleid je mensen om te willen meedoen met ICM. Je hebt veel gereedschap in je rugzakje, die heb je ook nodig, want “hoe stap af van je automatische hulpverleningspiloot? “ en “hoe schakel je steeds mee met het tempo van de klant? “

Quote ICM-er

Waarom ICM in Haaglanden ?

Begin 2020 bleek na een verkenning in Haaglanden, een interventie in vrijwillig kader te ontbreken voor gezinnen/huishoudens met onveiligheidsproblematiek die niet vanuit zichzelf gemotiveerd zijn om hulp te aanvaarden. Voor gezinnen die, ondanks afwisselende periodes met hulp uit vrijwillig en/of verplicht kader, het toch niet lukt blijvend veilig met elkaar zijn. Maar ook voor huishoudens met partners zonder kinderen of één of twee ouder gezinnen met meerderjarige thuiswonende kinderen waar onderling geweld al jaren speelt. Het aanbieden of doorverwijzen van deze gezinnen naar op het oog passende vrijwillige hulpvormen, blijkt niet genoeg om deze gezinnen daadwerkelijk in zorg te krijgen. Voor deze gezinnen moet je beschikbaar zijn kort na een crisismoment.

Een zoektocht naar bewezen effectieve voorbeelden van werkwijzen, interventies en ontwikkelingen in het land bracht Haaglanden bij de Multifocus aanpak van de Mutsaersstichting. Een aanpak die op dat moment opgenomen was in de databank van Movisie als goed onderbouwde interventie en in Groningen, Rotterdam en Tilburg op dat moment werd ingevoerd.

Een pilot werd voorbereid om enerzijds de interventie ICM volgens de Multifocusmethodiek in de regio te implementeren en anderzijds de systemische bril die binnen deze interventie centraal staat, te verspreiden ten behoeve van bredere verbetering van de aanpak huiselijk geweld. Systemisch kijken en interveniëren bleek nog onvoldoende aanwezig in veel van de lopende aanpakken huiselijk geweld: Wat is de bijdrage van ieders gezinslid aan het patroon waarin ze met elkaar verzeild zijn geraakt? In het ontstaan en steeds maar weer terugkeren van geweldsuitbarstingen? Wat kan de systemische verklarende analyse duidelijk maken over wat ieder lid in en om het huishouden nodig heeft om het geweld duurzaam te doen afnemen?

In de nader bestudeerde eerste vijfendertig casussen in de aanpak waren beide partners of één van de twee bij instroom niet gemotiveerd voor vrijwillige hulpverlening. In bijna alle gevallen is het de ICM-ers toch gelukt goed in verbinding te raken. In slechts 2 van deze 35 casussen besloten betrokkenen voortijdig af te haken. 94% van alle ingestroomde gezinnen/ huishoudens bleef gemiddeld minimaal een jaar de betrokkenheid van de ICM-er op prijs stellen en steeds de voordeur weer voor hen open doen.

Uit projectplan ICM:

ICM is in Haaglanden bedoeld voor **acuut onveilige situaties** in huishoudens met

- Achterliggende structurele (ernstige) geweldspatronen
- Complexe, meervoudige problematiek

Waarbij

- Eerdere meldingen HG bekend
- Risico op escalatie of herhaling hoog ingeschat
- Eerdere hulp vastgelopen en/of niet geleid tot duurzame veiligheid

En betrokkenen

- (nog) niet intrinsiek gemotiveerd zijn tot hulp

Link met Routekaart naar Veiligheid

In Haaglanden is, als ander onderdeel van de regiovisie aanpak Huiselijk Geweld, de Routekaart naar Veiligheid ontwikkeld. Dit met als doel de (netwerk)samenwerking aan veiligheid in en om gezinnen 0-100 op casuïstiekniveau in de regio te verbeteren. De landelijke visie Gefaseerd Samenwerken aan Veiligheid (GSaV), de regionaal omarmde werkwijze Signs of Safety (SofS) en het regionaal ontwikkelde Beter Samenspel zijn naast elkaar gelegd en vervlochten. Netwerkpartners in de aanpak Huiselijk Geweld hebben de Routekaart samen met externe SofS trainers ontworpen. Uitvoerend werkers en managers van netwerk/ketenpartners in Haaglanden worden sinds 2022 in het werken aan de hand van de Routekaart getraind.

In de Routekaart naar Veiligheid staat uitgewerkt welke stappen er na een melding van huiselijk geweld altijd moeten worden doorlopen. Afgesproken wordt wie in welke fase regie heeft, dat een analyse en plan van aanpak mét het gezin en hun netwerk gemaakt wordt en pas losgelaten wordt als stabiele veiligheid is bereikt of in zicht is.
De Routekaart helpt professionals om, samen met het gezin, hun netwerk en de betrokken netwerk/ketenpartners, vanaf het moment van melden, doelgericht toe te werken naar stabiele veiligheid. Werken volgens de Routekaart zorgt dat “zolang als nodig” wordt vastgehouden en dat netwerkpartners samen lerend optrekken in en om het gezin.

De basisprincipes in de Routekaart zijn ook bij ICM aanwezig. Bij ICM, zoals we dat inzetten in Haaglanden, zijn de betrokken huishoudens zelf vaak niet gemotiveerd voor hulp, eigenlijk al “hulpverlenings moe”. Er moet in deze gezinnen/huishoudens intensief geïntervenieerd worden op een moment dat de nood hoog is. De interventie ICM kun je zien als werken via de Routekaart in een direct beschikbare, opgepluste, systemische intensieve regievariant met bemoeizorgkenmerken.

Met de Routekaart naar Veiligheid en ICM zijn regionaal werkwijzen geïntroduceerd ten behoeve van het versterken en verbeteren van het samenwerken aan veiligheid in, met en ten behoeve van Haaglandse gezinnen/huishoudens 0-100. De werkwijzen helpen gemeenten bij het gaan voldoen aan de Leidraad werken aan Veiligheid. Alle regiogemeenten gebruiken de elementen van de Routekaart en vanaf nu ook van ICM. Alle gemeenten maken stappen in hun dekkend vrijwillig aanbod werken aan veiligheid 0-100, zij implementeren regionaal ontwikkelde methoden op hun eigen manier, aansluitend bij hun eigen werkwijzen en zodoende soms ook onder een andere naam.

Verbinding en Analyse	Regie en vasthouden/motiveren	Overdracht

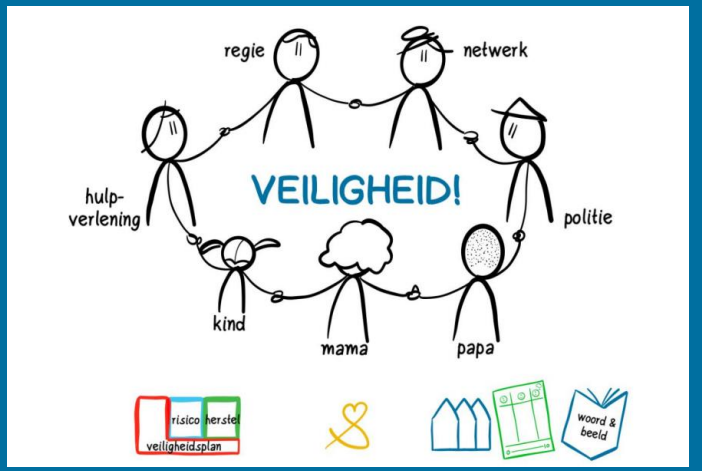

Tijdsverloop pilot ICM

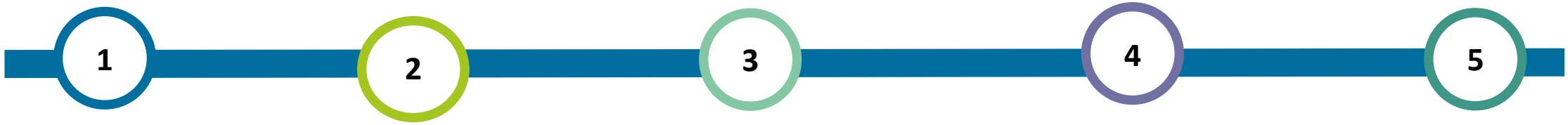

Initiatieffase

December 2020 – Februari 2022

- Opdrachtformulering project
- Voorbereiding met oriëntatiegroep
- Projectplan opleveren
- Startschot uitvoering
- Aanstellen personeel
- Inrichten pilot
- Afspraken gemeenten en uitvoerders (VVT en Perspektief)

Start Uitvoering

Maart 2022 – Maart 2023

- Opleiding ICM-ers (tot oktober)
- Instroom eerste casuïstiek (vanaf juni)
- Coaching on the job (oktober - maart)
- Stroomlijnen instroom casuïstiek en samenwerking
- Start opleiding MF-bril netwerkpartners Tijdelijk Huisverbod

Aangescherpte Uitvoering

Maart 2023– maart 2024

- Evaluatie instroom en opbrengst eerste uitvoeringsjaar
- Eerste keuzes uitvoerende organisaties
- Afronding eerste MF-blik trainingen
- Stimuleren samenwerking lokale teams ICM-ers
- Evaluatie samenwerking met Mutsaersstichting
- Factsheet MDA++ vs ICM
- Verkenning en start nieuwe samenwerkingspartner opleiding en coaching on the job

Verkenning Implementatie

Maart 2024 – December 2024

- Evaluatie tweede uitvoeringsjaar
- Opleidingsronde ICM interventie én ICM blik nieuwe trainers
- Ronde langs gemeenten implementatie wensen
- Verkenning financieringsmogelijkheden vervolg
- Ontwikkeltafel met mini-college ICM
- Verkennend verbinden ICM & Routekaart aan Proeftuin
- Voorbereiden eindevaluatie plus aanbevelingen

Afronden pilot/ Start implementatie fase

Januari - Februari 2025

- Opstart ICM via door regiogemeenten gekozen en gefinan-cierde instroom & uitvoeringsroute
- Laatste regionaal gefinancierde opleidings- en “coaching on the job” ronde
- Eindrapportage
- Eind- en nieuw begin bijeenkomst

Regiovisie Aanpak Huiselijk Geweld Haaglanden

regionale samenwerking Jeugdhulp Haaglanden

Inrichting pilot

In overleg met een oriëntatiegroep van netwerkpartners in de aanpak huiselijk geweld Haaglanden is besloten de pilot aan te haken aan het regionale werkproces rondom het Tijdelijk Huisverbod. De uitvoeringsorganisatie ICM voor Haagse casuïstiek werd het VVT (Veilig Verder Team) . Perspektief (inmiddels bekend als Arosa|KesslerPerspektief) werd dat voor casuïstiek in de rest van de regio. Deze organisaties kregen ieder twee fte voor de pilot gefinancierd en konden maximaal vier professionals laten opleiden door de Mutsaersstichting. De opleiding van de ICM-ers startte in maart 2022, de ICM-casuïstiek werd opgepakt vanaf juni 2022.

ICM werd aangeboden aan mensen die voor een tweede keer of vaker een huisverbod kregen opgelegd. De vaste partners in het primaire huisverboden proces beoordeelden bij een recidive huisverbod tijdig of iets een ICM-casus zou moeten worden. De procesregisseur THV zorgde ervoor dat ICM nog tijdens de looptijd van het Tijdelijk Huisverbod deelnam aan het netwerkoverleg. Indien besloten werd tot inzet ICM, kon de ICM-er zo nog tijdens de looptijd van het tijdelijk huisverbod contact maken met de verschillende leden van het betrokken huishouden. Na afloop van het tijdelijk huisverbod liep ICM dan door, waar crisispartners van het tijdelijk huisverbod hun bemoeienis afrondden.

Met deze inrichting van de pilot was één van de belangrijke werkzame ingrediënten van ICM, kort op een crisis inzetten, gewaarborgd. Ontkennen heeft voor betrokkenen geen zin als je net een huisverbod opgelegd hebt gekregen, vaak staan ze op zo'n moment iets meer open voor hulp. Instroom ICM via herhaalde huisverboden maakte ook selectie van de juiste complexe casuïstiek aan de voorkant mogelijk, daarmee kwam de relatief dure inzet per casus meteen op de goede plek terecht.

De interventie ICM wordt in onze regio ingezet voor de ingewikkeldste casuïstiek. ICM-Multifocus is in eerste instantie ontwikkeld voor de huisverboden in het algemeen. De ICM bril is juist ook in gevallen waar het nog geen onontwarbare kluwen van problemen betreft ook uitstekende manier om de patronen die achter het geweld spelen te ontdekken en daarmee juiste interventies te doen. Het verspreiden van de ICM-bril was dan ook een tweede spoor in de pilot.

Partners in het primaire huisverboden proces, naast politie en gemeente:

Wijkz/Kwadraad
Reclassering Nederland
CIT
Arosa|KesslerPerspektief

Aansturing pilot

Maandelijks kwamen de coördinatoren ICM van procesregisseursteam huisverboden Veilig Thuis, Arosa|KesslerPerspektief en VVT Den Haag met de projectleider samen als coördinatieteam pilot ICM.

Voor de duur van de pilot nam de projectleider deel aan het bestaande ketenpartner overleg dat in Haaglanden rondom het huisverbodenproces is ingericht.

Het regionaal beleidsoverleg Huiselijk Geweld (RBHG) en de stuurgroep Huiselijk Geweld van de Regiovisie konden middels geleverde tussenrapportages (maart 2023 en maart 2024) meesturen op de uitvoering. De tussenrapportage van maart 2024 werd, in verband met het implementatievraagstuk, ook gedeeld met het regionale programmateam Jeugd (PTJ) en Programmabureau Jeugdhulp Haaglanden.

De pilot zou oorspronkelijk eind 2023 aflopen. Het bleek onhaalbaar de projectdoelen eind 2023 al te kunnen behalen. De centrumgemeenten faciliteerden het verschuiven van de einddatum naar eind 2024. Ook reserveerden ze additionele middelen ten behoeve van een zo eenduidig mogelijke implementatie van ICM binnen de regio. Hiervan is nog één ronde trainingen en één jaar gezamenlijke “coaching on the job” in 2025 mogelijk gemaakt.

De in het werkveld zeer ervaren professionals geven allemaal aan dat de systemische blik écht een toevoeging is op hun gereedschapskist in de aanpak van onveiligheid. Het toevoegen van betrekkingsniveau in de analyse, het opsporen van onderliggende patronen, het op basis daarvan kunnen ont-schuldigen vanuit een begrenzende en tegelijkertijd steunende rol maakt ICM echt een manier om verbinding te maken met de verschillende gezinsleden en goed regie te kunnen voeren in vrijwillig kader bij de aanpak van onveiligheid.
Uit: memo update samenwerken aan veiligheid, bestuurlijk Overleg Jeugd en Zorg, januari 2025

© Metavisie – Systemisch Gilde

Met jouw hulp ben ik scenario’s gaan schetsen over wat het zou betekenen als ik een bepaalde keuze maak. Hoe dat voor mij en voor de kinderen zou zijn.

Quote mw in interview met ICM -er 2025

Terugblik uitvoering eerste fase

Direct na de start kwam de instroom van Haagse casuïstiek snel op gang. Instroom verliep soepel via contact tussen de coördinator ICM bij VVT Den Haag en de procescoördinator van een lopend tijdelijk huisverbod. In de regio kwam instroom minder snel op gang.

Dat kon goed verklaard worden vanwege minder groot aanbod aan herhaald huisverboden in de regiogemeenten. Besloten werd dat twee ICM-ers samen een casus mochten oppakken, zodat er goed geleerd kon worden door iedere opgeleide professional. Casuïstiek uit regiogemeenten kon alleen worden opgepakt als de betreffende gemeente een aanspreekpunt kon leveren voor de regionaal opererende ICM-er. Per casus moest een "lokale contactpersoon" beschikbaar zijn voor de ICM-er . Deze zou beschikbaar zijn voor het afgeven van eventuele indicaties/ voor de route naar het JBT/ voor specifieke lokale sociale kaart informatie, om een GW-er mee te kunnen laten denken in de casus, om het stokje over te kunnen nemen na afsluiten ICM, etc. Zeven van de acht regiogemeenten besloten mee te doen aan de pilot.

Wat opviel/ geleerde lessen:

- Instroom ICM (gerelateerd aan het herhaald opleggen van een huisverbod) vond met name plaats in Den Haag en de Haagse regiogemeenten
- Instroom ICM nog ten tijde van het huisverbod lukte nog niet altijd, maar daarin kwam snel verbetering
- In Den Haag en de Haagse regiogemeenten bleek het huisverbodenproces anders ingeregeld dan in de DWO regio : in Den Haag en de Haagse regiogemeenten ontbrak direct beschikbaar aansluitend aanbod na afloop van een huisverbod, terwijl dat in de DWO regio wel beschikbaar was. Dat leek van invloed op verschil binnen de regio in instroom ICM.
- Voor VVT-ers, die zelf al een regisserende rol gewend zijn, leek het oppakken van de ICM methodiek en het vervullen van de ICM-rol "makkelijker" dan voor hun regionale collega's . VVT-ers bleken op hun beurt weer minder bekend met het proces rondom de Wet THV
- Voor medewerkers van Arosa was het in het begin lastig om de regierol goed te pakken, mogelijk omdat ze in hun eigen andere rol juist een uitvoerende hulpverlenersrol hebben. Het netwerk van ketenpartners zag de regionale ICM-ers ook vooral als uitvoerend hulpverleners, wat het oppakken van de nieuwe rol een nog grotere uitdaging maakte.
- Samenwerken met wel zeven verschillende regiogemeenten bleek een pittig element in de regionale poot van de pilot.
- Dat Arosa zowel de uitvoering van hulp bij tijdelijk huisverboden in de DWO regio, als ICM, als de opvang onder één dak had was helpend. Zowel bij de aansluiting op het huisverbodenproces als in casuïstiek waar in verband met direct ernstig gevaar snel opvang gerealiseerd moest worden als wanneer (delen van) gezinnen verhuisden binnen de regio.
- De ICM-briltraining van Mutifocus sloot niet goed aan bij de taal en werkhectiek van de professionals uit de crisisteams THV.

Evaluatie leidde tot :

- Aanscherpen werkafspraken regiogemeenten en Arosa
- Aanscherpen werkproces THV-coördinatoren tav instroom
- Intensief overleg met Mutsaersstichting over samenwerking:
  - Heroverwegen deelname onderzoek
  - Verkenning mogelijkheid meer maatwerk in trainingen
- Opleveren Factsheet MDA++ vs ICM
- Eerste toenadering tot Proeftuin TKGB
- Scholingsbijeenkomst VVT-Den Haag met procesregisseurs THV

Side effecten:

- De kwaliteit van de rapportages aan VT van de "eerste huisverboden" in de DWO gemeenten nam toe door de ICM blik in het huisverbodenteam van Arosa|KesslerPerspektief

- Gemeente Den Haag startte een lokaal onderzoek naar hoe zij direct beschikbaar aansluitend aanbod na afloop van (ook een eerste) THV mogelijk kon maken en wat dan nodig was

Terugblik uitvoering tweede fase

De samenwerking met de Mutsaersstichting werd in samenspraak verbroken en het Systemisch Gilde kwam onze pilot versterken. De trainingen in systemisch kijken, in kijken vanuit een Metavisie, die zij sinds 2024 in de regio verzorgen sloten goed aan op de basis die er in onze regio al lag: een basis met kundige en toegewijde professionals, een reeds ontwikkelde Routekaart voor gefaseerd samenwerken aan Veiligheid en de wil om ook bij zeer ingewikkelde kluwenproblematiek iets te kunnen veranderen met en voor betrokken gezinnen/ huishoudens. De trainingen zijn met veel enthousiasme bij alle zestig deelnemers van 2024 ontvangen. Het Systemisch Gilde ondersteunt ook Groningen, Rotterdam (Filomena), Tilburg, Goeree en Antwerpen bij hun inzet van ICM.

Wat opviel

- Instroom bleef vooral komen uit Den Haag (76%) en de Haagse regiogemeenten (19%)
- Niet in alle gemeenten komen recidive huisverbod voor.
- VVT Den Haag zag dat de casuïstiek die instroomde ook echt bij hun VVT hoorde en dat de systemische blik die de ICM-ers mee de organisatie innamen voor al hun casuïstiek nuttig zou zijn. VVT Den Haag besloot al hun professionals met de ICM blik te laten scholen.
- Binnen Arosa was veel belangstelling voor ICM en de ICM-bril. Medewerkers van verschillende afdelingen kregen de kans zich ook ICM te laten trainen. Het systemisch kijken begon zo ook breder binnen Arosa|KesslerPerspektief aan een opmars.
- Binnen de lokale teams, ook de teams waar nog geen casussen draaiden, ontstond ook interesse voor de ICM bril en wat deze kon toevoegen aan hun eigen lokale specialistische huiselijk geweld aanpak.
- In de Haagse casussen werd, indien nodig, makkelijk samenwerking met Zorg- en Veiligheidshuis Haaglanden gezocht bij samenloop straf & zorg in een casus. In de regionale aanpak vond dat minder snel plaats. Ook aanmelden bij lokale kamers Zorg- en Veiligheid vond in de regio nauwelijks plaats, ook niet wanneer er een vermoeden van criminaliteit in het gezin was.
- De opgave en uitdaging in beide poten van de piiot liepen uiteen, ICM-ers Arosa en VVT werden verder apart van elkaar “gecoacht on the job” .
- In de voorbereiding van de pilot is geen aandacht geweest voor het inregelen van een versnelde instroomroute voor vervolghulp of directe contactpersonen bij (J)GGZ bij , verslaving zorg, psychiatrie etc. Hierdoor is er zelfs voor gezinnen in een ICM traject sprake van ongewenst lange wachtlijsten geweest.
- Samenwerken vanuit de regionale poot ICM met de verschillende regiogemeenten bleek ingewikkelder dan bedacht. Zowel voor de gemeenten als voor de regionale ICM-ers was het een worsteling: Ontsluiten van een succesvolle één loket route naar de juiste personen binnen de verschillende gemeenten om dat wat een gezin nodig had intern snel aan de casus te kunnen koppelen (indicaties Jeugd of WMO, inzet GW-er om mee te denken, route naar JBT samen lopen, financiële ondersteuning en/of hulp bij urgentieverzoek wonen etc.) bleek een grote uitdaging. Met één van de gemeenten is die route inmiddels wel écht goed ontgonnen geraakt.

Ondersteuning door Systemisch Gilde bij:

- Coaching on the job voor ICM-ers
- Bijpraat sessie GW-ers VVT Den Haag tbv borging “coaching on the job” intern bij VVT Den Haag
- Verkenning mogelijkheden aansluiting bij Proeftuin TKGB
- Verzorgen ontwikkeltafel Jeugdhulp over ICM september 2024: minicollege ICM
- Verkennen overeenkomsten en verschillen werkwijzen Routekaart, ICM en Proeftuin tbv doorontwikkeling binnen de regio
- Bijdrage leveren aan eindbijeenkomst pilot

Trainingen Systemisch Gilde 2024:

- Full ICM- interventie 8 daagse training met 10 deelnemers
- Drie 4 daagse ICM Bril-trainingen met in totaal 45 deelnemers

Trainingen Mutsaersstichting

- Full ICM intenvertie 7 daagse training 8 deelnemers (2022)
- Twee ICM bril trainingen 5 dagdelen totaal 16 deelnemers (2022/2023)

Terugblik tweede fase - vervolg

Bij de start van de pilot was nog geen sprake van een proeftuin ten behoeve van het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming in Haaglanden. Netwerkpartners wilden in de eerste fase al weten hoe ICM , MDA++ en de Routekaart zich tot elkaar verhielden. Later wilde men weten hoe de pilot ICM en de proeftuin gelinkt waren.

Om te verkennen of ICM en de proeftuin elkaar zouden kunnen verstreken, participeerden voorjaar 2024 twee professionals uit de proeftuin in de ICM-bril training. Het systemisch kijken van ICM lijkt een aanvulling te kunnen bieden op de verklarende analyse die op dit moment in de proeftuin wordt beproefd. Proeftuin Haaglanden beproeft in 2025 ICM in één of twee van haar casussen en kijkt welke elementen mee kunnen in de werkwijze die zij vanuit de proeftuin eind 2025 moeten opleveren. Komend jaar wordt dus zowel in een aantal lokale teams, als bij Kwadraad, als in de proeftuin de ICM-bril opgezet.

En verder

- De ICM-bril trainingen van het Systemisch Gilde sloegen enorm aan, de ICM blik begint te verspreiden
- Regiogemeenten zonder recidive THV mochten ook andere complexe casuïstiek in de pilot melden, of een zeer complex eerste THV laten instromen. Kwa capaciteit bleek die casuïstiek niet op ieder moment ook echt op te pakken, waardoor die instroom klein in gebleven.
- Met de komst van de nieuwe samenwerkingsverbanden jeugd en gezinshulp is het voor de Haagse ICM-ers ingewikkelder geworden snel die hulp te kunnen laten indiceren die na analyse fase nodig blijkt
- Meer professionals uit de crisisteams van de partners van het primaire huisverbodenproces raken enthousiast over de ICM bril
- Professionals uit verschillende organisaties werden samen ICM-bril getraind wat de samenwerking in de regionale poot van de pilot direct ten goede kwam
- De expertise ICM werd door VVT Den Haag ook ingezet in MDA++ casuïstiek. De manier van kijken en werken van een ICM-geschoolde professional is ook erg behulpzaam in overige aanpakken HG in de regio, waar lokale casusregie nodig is. Zoals met name bij MDA++ en de lopende pilot stalking
- Vaste aanspreekpunten bij een aantal vaak betrokken sectoren (verslavingszorg, psychiatrie) worden soms gemist

Side effect Pilot in deze fase

- Gemeente Den Haag startte in 2024 een pilot rondom vrijwillige ambulante begeleiding na een eerste huisverbod: een overbruggingsperiode voor die gezinnen die wel hulp willen na het THV , maar waarvoor vervolghulp niet per direct bij afloop huisverbod al beschikbaar is.

In een gezin waarbij er 3 huisverboden zijn opgelegd en betrokkenen niet open stonden voor hulpverlening is het toch gelukt om in contact te komen en zijn er stappen gezet. Door uitgebreid tijd te nemen voor het genogram en door problematiek in eerdere generaties te bespreken en in beeld te brengen werd voor ouders inzichtelijk dat zij dit voor hun kinderen niet wilden. Zij stonden daarna open voor hulpverlening. Zij komen nu afspraken na, voelen zich serieus genomen en hebben in goed overleg besloten uit elkaar te gaan.

Quote ICM-er

Aantal ingestroomde casussen

Tijdens de pilotperiode zijn er 100 casussen bij ICM aangemeld, waarvan er 74 daadwerkelijk zijn opgepakt. In onderstaande tabel is te zien dat in de loop van de pilot steeds vaker de juiste casuïstiek werd aangemeld. In het begin werd een casus nog weleens afgewezen omdat deze niet complex genoeg bleek, een lokaal team het prima kon oppakken of een andere voorliggende interventie ook nog toereikend kon zijn. In het laatste pilotjaar zien we bij Den Haag dat een aanmelding ICM inmiddels één op één tot oppakken van de casus leidde. Ook in de regionale poot van de pilot is het aantal afgewezen casussen sterk gereduceerd.

	Den Haag 2022	Regio 2022	Totaal 2022	Den Haag 2023	Regio 2023	Totaal 2023	Den Haag 2024	Regio 2024	Totaal 2024	Totaal pilot Den Haag	Totaal pilot Regio	Totaal pilot Haaglanden
Aanmeldingen	24	13	37	17	11	28	27	8	35	68	32	100
Aangenomen	15	7	22	14	5	19	27	6	33	56	18	74
Afgewezen	9	6	15	3	6	9	0	2	2	12	14	26
Afgerond	0	1	1	9	2	11	11	9	20	21	12	33

Al gedurende het eerste pilotjaar viel op dat de instroomaantallen in beide delen van de pilot behoorlijk uit elkaar liepen. Stad Den Haag was koploper, maar binnen de regio waren er grote verschillen. Ook als je inzoomt op cijfers van de regiogemeenten lijkt er een relatie met de verschillende basisprocessen die in de regio bestaan rondom het Tijdelijk Huisverbod. Over de hele regio bleken er gemeenten te zijn waarbij geen recidive huisverbod voor komt. In Delft kwamen deze wel voor, maar Delft deed niet mee aan de pilot.

	Den Haag	Wassenaar	Rijswijk	Leidschendam-Voorburg	Zoetermeer	Delft	Midden-Delfland	Westland	Pijnacker-Nootdorp	Totaal Regio	Totaal Haaglanden
Aangenomen	56			3	11			1	3	18	74
Afgerond	21			2	8			1	1	12	33
	Den Haag	Haagse regio gemeenten				DWO gemeenten					

Kenmerken ingestroomde casussen

De interventie ICM van Multifocus werd in Haaglanden voor de pilot gekozen omdat deze destijds als goed onderbouwde effectieve sociale interventie bekend stond. In de Haaglandse pilot hebben we ons vervolgens niet gericht op óf de interventie effectief is, maar op hoe de interventie het best kon worden gepositioneerd in de regio. Hoe ICM met relatief weinig extra kosten een goede en blijvende aanvulling zou zijn op wat er al beschikbaar was. Onderzoek naar ICM is beschikbaar uit Groningen (2021 , Verweij Jonker Instituut) en Rotterdam (2024- ICM als methodiek binnen Filomena, onderzoek Verweij Jonker Instituut) . In de Haaglandse pilot hebben we als pilotpartners wel geprobeerd te herleiden of de juiste casuïstiek in de pilot belandde: vijfendertig , tot en met december 2023 ingestroomde casussen (25 Haagse en 10 uit de regio), hebben we nader bestudeerd. In twee tabellen is beknopt weergegeven welke casuïstiek is ingestroomd.

In het projectplan was de beoogde doelgroep als volgt omschreven: *"Huishoudens in acuut onveilige situaties met complexe, meervoudige problematiek, waarbij eerdere meldingen van huiselijk geweld bekend zijn, het risico van escalatie of herhaling van geweld hoog wordt ingeschat en/of eerdere, reguliere hulpverlening gericht op de aanpak van huiselijk geweld is vastgelopen. Het betreft hier gezinnen met kinderen, gezinnen met volwassen kinderen en geweld tussen partners onderling"*

	Acuut onveilig (THV altijd acuut)	Tijdens of direct bij afloop THV	Aantal THV tussen 2 en 7	1e THV Maar complex	Meldingen VT vooraf aan ICM tussen 6 en 20 x	Kids <18	Geen Kids <18 Wel inw kids >18	Geen kids	Al ex-partners Bij start	Uit elkaar tijdens of na ICM	Motivatie beiden laag	Motivatie beiden midden	Motivatie beiden hoog	Motivatie partners niet gelijk
	Allemaal 35	32	31	4	allemaal	31	4	geen	1	14	8	9	8	10
		91%	89%	11%		89%	11%		3%	40%	23 %	26%	23%	28%

De juiste casuïstiek lijkt ingestroomd. In alle opgepakte casuïstiek was sprake van een kluwen van problemen. De problematiek betrof niet alleen die van de ouders en minderjarige kinderen in de gezinnen, maar vaak ook die van (bijna) meerderjarige kinderen van het gezin. Er was sprake van een veelvoud aan meldingen voordat gezinnen/huishoudens instroomden. In de helft van de ingestroomde casuïstiek was de motivatie bij aanvang bij één of bij beide partners laag. In 89% van de casuïstiek waren minderjarige kinderen betrokken.

In alle gevallen was er zicht op het netwerk. Soms was er sprake van een "niet helpend" netwerk en moest de systemische blik ook vooral gericht op wie het patroon allemaal nog meer mee in stand hield, bijvoorbeeld betrokkenen van buiten het directe kerngezin en/of professionals eromheen. Dan moest vooral ook daarop ingezet, soms tot aan betrekken van in het buitenland wonende familieleden aan toe. Betrekken van het netwerk gaf inzicht en leidde vaak tot doorbraken.

In één op de drie (!) casussen is sprake geweest van tijdelijk verhuizen van een deel van het systeem naar opvang of familie /vrienden in binnen – of buitenland. Op dat moment noodzakelijk voor veiligheid van betrokkenen. Stuk voor stuk waren dit gezinnen die anders op korte of langere termijn weer via een incident in beeld zouden zijn gekomen bij politie en/of andere netwerkpartners. Het is in alle gevallen inzichtelijk geworden wat maakte dat het geweld steeds maar terug bleef komen.

In 40% van de gevallen zijn partners uiteindelijk definitief uit elkaar gegaan, maar dan wel "veilig" uit elkaar. Dat bleek dan de enige optie om voor alle leden van het systeem op de lange termijn veiligheid te garanderen. Dat betrokkenen zelf inzagen dat het geweld steeds zou blijven terugkeren en in volgende generaties door zou blijven gaan, maakte dat deze keuze vaker met instemming van beide partners (en omgeving als die van invloed was) genomen werd.

In 25% van de gevallen was er sprake van vermoeden van betrokkenheid bij criminaliteit van één of meer personen uit het huishouden, opschalen naar lokale kamer of ZVHH vond niet in al die gevallen plaats.

Een gemiddeld ICM traject in de Haagse poot van de pilot betrof 10,7 maanden, waarbij een looptijd tussen 5 en 25 maanden voorkwam. In de regionale gemeenten had een traject een gemiddelde looptijd van 15 maanden, waarbij een looptijd tussen 6 en 29 maanden voorkwam. Slechts twee trajecten (één in de regio, één in stad Den Haag) zijn voortijdig gestopt : één vanwege een ontevreden klant en één traject vanwege verhuizing van het hele gezin naar het buitenland.

	Tolk nodig	Meldingen tijdens traject Tussen één en zeven keer	Complexiteit: minimaal vier naastgelegen problemen	Middelen Gebruik/ Verslaving	Financiën	(vermoed en GGZ) problema-tiek, ook bijv oorlogs trauma	Huisvesting	Eigen trauma jeugd/ intergenerationeel HG	Fysiek: oa COPD,NAH, WAO, WAJONG, epilepsie, LVB)	(on) Zelfstandigheid/ niet weerbaar/ afhankelijken/of stalking	Kids trauma klachten	vermoeden van/ betrokken bij criminaliteit	Cultuur/ verwachtingen/ communicatie/ grote invloed netwerk	Opschaling naar MDA++ of focus of pilot stalking ZVHH
	16		Allemaal	30	27	21	7	19	12	8	10	8	4	5
	46%			86%	77%	60%	20%	54%	34%	23%	29%	23%	11%	14%

In Haaglanden wonen veel mensen die via arbeidsmigratie of asielprocedures in de regio zijn beland. In de verzamelde ICM casuïstiek t/m 2023 waren naast gezinnen /huishoudens met recente roots in Nederland, huishoudens betrokken met één of beide partners met recente roots (en soms een nog zeer betrokken netwerk) in (op alfabetische volgorde): Bosnië, Curaçao, Egypte, Griekenland, Irak, Iran, Letland, Marokko, Pakistan, Peru, Polen, Suriname en Syrië.

Inrichting ICM vanaf 2025

Met het oog op het Toekomstscenario past ICM binnen het Stevige Lokale Team van de toekomst, immers, ICM is een interventie in vrijwillig kader, als beschreven op pagina 17 van de Leidraad werken aan veiligheid . Vrijwillige hulp bieden betekent namelijk *niet dat je alleen hulp biedt als de cliënt zelf in staat is om de hulpvraag te formuleren en gemotiveerd is voor hulp. Juist bij onveiligheid in afhankelijkheidsrelaties of ontwikkelingsbedreiging van minderjarigen is het nodig om te motiveren en outreachend te werken .*

Gemeenten erkennen dat het aanbieden van ICM een taak van de lokale teams/het lokale veld zou moeten zijn. De DWO gemeenten en gemeente Den Haag zien dat ICM nu ook al past in hoe ze hun lokale veld op dit moment georganiseerd hebben. Zij hebben professionals uit (delen) van hun lokale teams ICM laten trainen of zijn daar op dit moment mee bezig. Zij hebben besloten de interventie bij hun lokale team te beleggen. De vier Haagse regio gemeenten zien dat hun lokale veld daar nog onvoldoende klaar voor is. Zij kopen voor komend jaar de interventie ICM in bij uitvoeringsorganisatie Kwadraad. Kwadraad is in deze gemeenten een partner in het primaire huisverbodenproces van deze gemeenten én netwerkpartner in het lokale veld.

Om voor 2025 een regionaal zo eenduidige mogelijk product ICM te bewerkstellingen zullen de ICM-er van de DWO- gemeenten, Kwadraad en van Arosa in 2025 samen coaching on the job ontvangen. In de eerste casussen die de lokale teams van de DWO gemeenten zelf oppakken kan Arosa in iedere gemeenten één keer meedraaien in de analysefase. Ook Kwadraad kan tweemaal in de analysefase gebruik maken van de ICM expertise die in de pilot periode is opgedaan en geborgd bij Arosa.

Een aantal gemeenten dat ICM zelf gaan aanbieden beraadt zich of ze ICM intern ook ICM gaan noemen of dat ze gewoon gaan spreken van "intensieve casusregie". Voor het aanmeldproces vanuit het THV blijft de naam ICM behouden. Komend jaar zal voor alle regiogemeenten een eigen pilotjaar zijn. De gemeente Den Haag vormt daarop een uitzondering. Zij heeft inmiddels haar hele VVT team getraind met de Systemische blik en is al ver gevorderd met het inbedden van de ICM elementen in haar eigen werkprocessen. Ze hebben daarnaast een werkwijze ontwikkeld om in casuïstiekbesprekingen blijvend aandacht te hebben voor de Systemische blik en het gebruik van de systemische instrumenten. Ook VVT Den Haag kan lokale teams van andere gemeenten ondersteunen door hun implementatie ervaring te delen.

In de regionale ontwikkelingen richting Toekomstscenario zal blijken of de expertise ICM voor de analysefase wellicht ook een plek zou kunnen of moeten krijgen in een toekomstig Regionaal Veiligheids Team. Ervaringen uit de implementatiefase van ICM kunnen de komende jaren input leveren voor de borging van ICM richting toekomstscenario.

Aanbevelingen voor verdere implementatie

Dekkende regionale beschikbaarheid van de interventie ICM in Haaglanden is voor 2025 gerealiseerd en daarmee ligt er een goede basis voor implementatie ICM op langere termijn. Ook met het verspreiden van de Systemische blik onder netwerkpartners in de aanpak Huiselijk Geweld is in de pilot een goede start gemaakt. De echte implementatie begint echter nu pas! Zowel op regionaal als op lokaal niveau zijn er aandachtspunten en kansen voor stevige borging op de korte en langere termijn. Beschreven zijn zowel aandachtpunten voor verdere implementatie van de interventie als voor het "verspreiden" van de "bril".

ICM Interventie - Regionaal

- Benoem regionaal of bij één van de regiogemeenten **een aanspreekpunt/ portefeuillehouder ICM,** die namens Haaglanden contacten onderhoudt met het Systemisch Gilde en regionale inbedding op lange termijn aanjaagt en/of bewaakt
- **Monitor** in 2025 de gekozen implementatierichting en maak indien nodig bij afronden proeftuin gezamenlijk afspraken over gewenste doorontwikkeling implementatie
- Maak onderling als gemeenten **afspraken over voortzetten ICM** vanuit aanmeldende gemeente **bij verhuizing** (deel van) huishouden naar andere regiogemeente. Houdt regie bij betrokken ICM-er, werk samen met lokale teams in beide gemeenten indien gezin (tijdelijk) uit elkaar gaat
- Verken of er versnelde instroom en/of **wachtlijstoverbruggings** afspraken kunnen komen voor casuïstiek vanuit ICM/MDA++ en de pilot stalking richting (J)GGZ, zoek daarbij aansluiting bij de werkgroep Wachttijden en het project rond het *afwegingskader schadelijk wachten op jeugdhulp*
- Verken of de **expertpool van MDA++ een bredere rol** kan krijgen, bijvoorbeeld of ze ook vast aanspreekpunt voor ICM-ers kan zijn/worden.
- Informeer ketenpartners breed over bedoeling ICM en **positie ICM-er:** invoegen, analyse én regie opdat regierol geen discussie oplevert
- Neem ICM, net als MDA++ en het eventuele vervolg op de pilot stalking op in **de nieuwe regiovisie HG** en toekomstige gezamenlijke regiovisie richting Toekomstscenario. Laat deze interventies daarin een intensieve aanvulling zijn op de basis werkwijze van een lokaal team waar vanuit de Routekaart naar Veiligheid aandacht is voor samenwerken aan veiligheid 0-100
- Faciliteer **gezamenlijke "coaching on the job"** zodat de interventie ICM, hoewel op meer plekken vanuit verschillende teams aangeboden, een herkenbare interventie blijft voor verwijzende netwerkpartners
- Maak een **factsheet** voor netwerkpartners en klant over ICM in Haaglanden

ICM Interventie - Lokaal

- Zorg tbv ICM casuïstiek voor **een integrale ingang** van je gemeentelijke organisatie (inclusief lokale teams) voor snelle toegang tot indicaties Jeugd en WMO, meedenkmogelijkheden GW-ers, meedenk mogelijkheden collega's **bestaanszekerheid** en **bestuurlijk instrumentarium** (OOV).
- Maak afspraken over **snelle beschikbaarheid intern** voor meedenken over benodigde indicaties tbv ICM casuïstiek van bovengenoemde collega's van de verschillende afdelingen
- Verken of je lokale zorg- en veiligheidskamer een rol hierin zou kunnen spelen
- Leg in je lokale plan bij de regiovisie HG vast hoe ICM, MDA++, de stalkingspilot en je lokale aanpak HG bij VVT of lokale team samen een **dekkend aanbod** bieden. Leg ook de samenwerking vanuit ICM met je lokale kamer Zorg- en Veiligheid en Zorg en Veiligheidshuis Haaglanden hierin vast.
- Bedenk hoe je lokaal de ICM-interventie richting toekomstscenario verder wilt verankeren en welke casuïstiek je naast de herhaald huisverboden met die interventie zou willen aanpakken. (Niet uitputtende) suggesties daarvoor vind je in bijlage 7
- Overweeg binnen je lokale team/veld een expertgroep te vormen die ICM-getraind is en gebruik die professionals zowel voor de ICM-casuïstiek, als de MDA++ casuïstiek, áls de casuïstiek van een aanpak die wellicht rolt uit de pilot stalking . Het vraagt dezelfde blik , grondhouding , kennis en vaardigheden als een ICM-er

Specifiek voor de Haagse regiogemeenten:

- Regel net als Den Haag, een versie van direct beschikbaar **hulpaanbod en/of regie na een eerste huisverbod**, ter ondersteuning van gezinnen die na afloop van het huisverbod zelf nog gemotiveerd zijn voor hulp. Dit ter overbrugging van wachttijd en/of om regie te kunnen voeren en zicht te kunnen houden op veiligheid van het hele systeem.

Systemische Bril – Regionaal

- **Overweeg** als RN, Wijkz, Kwadraad en CIT alle professionals in de betrokken crisisteams van het primaire huisverbodenproces, de ICM briltraining in je basistrainingsaanbod op te nemen. Neem de opbrengsten en inzichten van de pilot ICM en de ervaringen en inzichten van de getrainde collega's mee in het voorgenomen herbeschrijven van het huisverbodenproces. Zo mogelijk ook in de inrichting van de eventuele THV pilot Den Haag.
- **Beproef** de ICM bril mee in de verklarende analyse als onderdeel van de te ontwikkelen werkwijze van het toekomstig RVT zoals bedoeld in het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming
- Neem de **geleerde lessen** mbt samenwerking lokale teams en ICM mee in de verbredingsopgave van de proeftuin
- Neem in de doorontwikkeling van de Routekaart naar Veiligheid de **systemische analyse** mee in het parallelle proces. Vraag Systemisch Gilde en Routekaart experts daarin samen een goede werkwijze uit te werken en beproef deze komend jaar in de proeftuin
- Bekijk richting een toekomstig RVT alvast hoe de ICM-bril en Functional Family Parole (FFP), werkwijze Jeugdbescherming , elkaar kunnen verstreken/aanvullen, ook richting Toekomstscenario. Met als doel duurzame veiligheid voor zowel minderjarig(e) als meerderjarig(e) kind(eren), als ouders(s) en eventuele inwonende anderen of uitwonende (ex-)gezinsleden.
- Maak de ICM-briltraining, naast de basistraining Routekaart **jaarlijks terugkerend** beschikbaar als onderdeel van regionaal basistrainingsaanbod, zo mogelijk georganiseerd vanuit het in oprichting zijnde Haaglands Partnerschap en/of als verdieping op de regionale trainingen Maatwerk & Regie

Systemische Bril - Lokaal

- Bedenk **welke professionals** uit welke teams binnen jouw gemeente, bovenop de Routekaarttraining een ICM-bril zouden moeten hebben, zodat zij nog betere analyses kunnen maken met en van het gezin/huishouden en hun omgeving. Opdat de juiste hulp kan worden aangeboden met het oog op doorbreken van patronen en duurzame veiligheid voor alle systeemleden**.**
- Koop lokaal of subregionaal training voor eigen professionals in zodat zij met elkaar **dezelfde taal** spreken en makkelijk kunnen schakelen
- Organiseer ook na 2025 in je lokale of subregionale setting **"coaching on the job"** vanuit de systemische blik/ ICM-werkwijze of regel net als Den Haag in je eigen werkbegeleidingsproces de verankering van de systemische blik en interventies in.

Bijlagen

1 Het Systemisch Kompas
2 ICM-er: Regisseur vanuit gezag
3 ICM attitude en veel gebruikte systemische interventies
4 Wie doet wat in het huisverbodenproces?
5 Regionaal overzicht uitvoeringorganisatie ICM 2025
6 Hoe stroomt een casus in vanuit Recidive THV ?
7 Mogelijke instroom, keuze aan gemeente
8 Profiel van een ICM-er
9 Contactgegevens ICM 2025 per gemeente
10 Gebruikte Afkortingen
11 Handige links

Mw had in het begin veel twijfels over het al dan niet goedmaken van de relatie met haar man. Hij had in totaal 2 huisverboden gehad maar aanvaardt geen hulp. Mw twijfelde of hij uit zichzelf toch nog kon veranderen. ***Ik heb met haar een uitgebreid genogram getekend met allerlei symbolen van geweld in eerdere relaties die vader had gehad.*** *Toen het genogram duidelijk in beeld was gebracht en zij het geheel zag, kwam ze hiermee tot de ontdekking dat het geweld al zo lang in haar man aanwezig was, dat hij nooit zou kunnen veranderen als hij geen hulp zou krijgen. Dit gaf bij haar de doorslag om te kiezen voor scheiding en het geluk van zichzelf en haar kinderen en de rust in huis".*

Quote ICM-er

Door het toepassen van de tools die ik bij ICM heb aangereikt gekregen is het mij gelukt om een vertrouwensband op te bouwen met mevrouw die jaren in een huiselijk geweld situatie verbleef. Zij had veel wantrouwen naar hulpverleners. Door het opbouwen van deze band is het mevrouw gelukt om de stap naar de opvang te maken. Mijn vasthoudendheid en het toepassen van tools als de hiërarchie van Engel hebben er voor gezorgd dat ik vertrouwen heb kunnen opbouwen.

Quote ICM-er

Bijlage 1 – Het Systemisch Kompas (Metavisie- Systemisch Gilde)

Het systemisch kompas is afgeleid van het werkmodel van Jan Olthof

Bijlage 2 ICM-er: Regisseur vanuit gezag

Een ICM-er handelt vanuit vrijwillig kader, op verzoek van netwerkpartners, kort op een crisis in het betreffende gezin/huishouden. Door de verbinding die de ICM-er weet te maken met het gezin/huishouden verkrijgt de ICM-er regie vanuit de samenwerking met het gezin/ huishouden: regie vanuit gezag.

Vanuit de eerste fase van invoegen en verbinden ontstaat er in samenwerking met het gezin en het netwerk daaromheen, inzicht in waarom het loopt zoals het loopt. Dan schetst men samen een perspectief en faciliteert de ICM-er als regisseur het gezin in de weg die zij voor zich zien voor het bereiken van dat perspectief. Netwerkpartners die met delen van het gezin aan te bereiken deel resultaten werken doen dat in onderlinge verbondenheid en met hetzelfde einddoel voor ogen: duurzame veiligheid voor alle betrokkenen.

Soms zijn er partners betrokken die vanuit hun wettelijke taak in verband met een opgelegde maatregel officieel een regiefunctie hebben. Als de maatregel wegvalt, valt de regisserende partner echter ook weg in de begeleiding van het gezin. Vanwege de complexiteit van de casuïstiek en de lange hulpverleningsgeschiedenis van het gezin, waarbij vaak verplicht kader op en af aanwezig is geweest, vervult de intensief casemanager tijdens een ICM traject de overkoepelende regierol, ook als er regisseurs vanuit wettelijk kader betrokken zijn. Deze wettelijk toegewezen regisseurs in (delen van) het gezin denken idealiter mee in het perspectief dat het gezin nastreeft. Zij bevragen als het goed is het gezin/huishouden en de ICM-er op de gemaakte analyse en denken mee over hun mogelijkheden om bij te dragen op weg naar het bereiken van het geschetste eindperspectief. Soms stellen ze vanuit hun wettelijke taak ook aanvullende eisen, dat doen zij idealiter in overleg met gezin/huishouden én ICM-er.

Doordat ICM-ers in het begin veel tijd kunnen investeren in het gezin én zij idealiter de weg weten naar maatwerk inzet in hun gemeenten én zij kort op de crisis ingezet worden, kunnen zij snel verbinden met het gezin. Daardoor kunnen zij, met behulp van hun systemische bril, vaardigheden en instrumenten, snel de diepte in en met gezin én betrokken netwerk (persoonlijk en professioneel) een analyse maken van waarom het steeds gaat zoals het gaat. Daarna kan worden bedacht welk perspectief men wil nastreven en kunnen stappen gekozen worden om dat perspectief, op de langere termijn te kunnen bereiken.

Doordat ik als ICM 'er in gezin X kwam en direct SZW inschakelde, kon er snel gehandeld worden met betrekking tot huisvesting regelen en meubels kopen om zo direct rust en veiligheid creëren. Mw zou de woning uitmoeten vanwege een grote huurachterstand. Ook had mw geen meubels, deze waren stuk gegaan tijdens het geweld in huis. Nadat deze zaken waren geregeld, kon de hulpverlening pas echt opgang komen. In samenwerking met mw, het huisverbod-team en Impegno is een plan gemaakt van wat er moest gebeuren en hoe. Dit gaf veel duidelijkheid voor het gezin en de ketenpartners. Doordat ik in het begin 3 of 4 keer per week bij mw en de kinderen thuiskwam en ook met haar netwerk sprak, kon ik een bepaalde rust creëren, voordat de aangemelde hulp (VUHP, HWW-zorg) kon beginnen. De eerder voorgestelde uithuisplaatsing van de kinderen is hiermee voorkomen.

Quote ICM-er 2023

Bijlage 3 Bij ICM veel gebruikte systemische interventies en attitude

Attitude

- ❑ Positioneren
- ❑ Circulair kijken
- ❑ Reflecteren
- ❑ Vertragen
- ❑ Meerzijdig partijdig
- ❑ Niet wetende houding
- ❑ Niet veroordelend
- ❑ Ontschuldigen
- ❑ Spiegelen

Instrumenten

- ❑ Netwerk- en relatiekaart
- ❑ Kijken naar symptomen én patronen (systeemanalyse)
- ❑ Samen op weg plan
- ❑ Innerlijke dialoog en hypotheses
- ❑ Triades
- ❑ Interactiepatronen
- ❑ Circulaire vragen
- ❑ Visualiseren
- ❑ Metaforen
- ❑ Her etiketteren
- ❑ Biopsychosociaal model

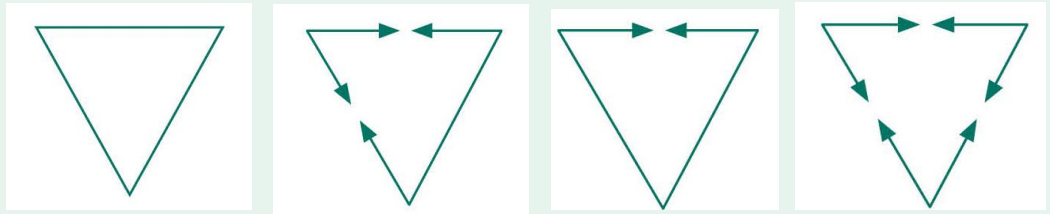

Bijlage 4 – Wie doet wat in het huisverbodenproces

	Primaire partners THV	Indien <18	Buiten kantoortijd	Procesregie tot einde THV	Uitvoering ICM	Besluit tot inzet ICM
Den Haag	**WIJKZ** **Reclassering Nederland**	CIT	Crisisteam WIJKZ/Kwadraad & indien <18 betrokken CIT	Procesregisseur THV	VVT Den Haag	VVT Den Haag in overleg met procesregisseur THV
Haagse Regiogemeenten	**Kwadraad** **Reclassering Nederland**	CIT			Kwadraad	Inkopende regiogemeente in overleg met Kwadraad en/of in overleg met procesregisseur THV
DWO gemeenten	**Arosa**	CIT			SKT Westland KT Pijnacker-Nootdorp MT Midden-Delfland ST Delft Support	Lokaal team in overleg met procesregisseur THV
Beleidsafdeling regelt opdrachtverlening aan lokaal (expert)team of uitvoeringsorganisatie voor uitvoering ICM	*Partner in primaire huisverbodproces signaleren tijdig of casus naar ICM zou moeten*			*Procesregisseurs checken hoeveelste huisverbod het is en nodigen indien complex ICM uit om zo kort mogelijk na opleggen deel te nemen aan netwerkoverleg. Bij twijfel bellen ze altijd met ICM om te sparren*	*Sluit na verzoek van procesregisseur THV zo snel mogelijk aan ter consultatie en meedenken met lokale kennis*	*Bij instroom levert proescoördinator meldingshistorie en contactgegevens betrokken hulpverlening aan ICM-er*

Bijlage 5 – Regionaal overzicht uitvoeringorganisatie ICM 2025

	Uitvoerings organisatie ICM	Werkwijze	Lokale Aanhaking
Den Haag	**Veilig Verder Team**	Het hele **Veilig Verder Team** is getraind in ICM de interne werkbegeleiding heeft oog voor werken met systemische blik en instrumenten; ICM-BLIK en instrumenten worden vervlochten met de interne werkwijze gefaseerd samenwerken aan veiligheid Zodra verzoek ICM vanuit procesregie THV komt kan VVT snel aansluiten bij netwerkoverleg en indien besloten wordt tot ICM ook invoegen tijdens lopend THV	Twee professionals van het sociaal casemanagement Den Haag (bestaanszekerheid) zijn verbonden aan het Veilig Verder Team. Zij kunnen indien nodig direct mee kijken en doen in een casus. VVT heeft zelf gedragswetenschappers in dienst en kan zelf richting JBT . VVT kan zelf WMO indicaties regelen. Voor inzet en indicaties jeugdhulp is VVT Den Haag sinds 2024 afhankelijk van samenwerking met de nieuwe Haagse samenwerkingsverbanden Rondom Jou en Kracht
Haagse Regiogemeenten	**Kwadraad**	Vijf medewerkers van **Kwadraad** zijn getraind in de ICM interventie. Kwadraad is als uitvoeringspartner in het primaire huisverbodenproces betrokken in de Haagse regiogemeenten Zodra verzoek ICM vanuit procesregie THV komt kan cisisteam Kwadraad snel aansluiten bij het netwerkoverleg en indien besloten wordt tot ICM ook invoegen tijdens lopend THV. Soms zullen zij zelf dus vanuit hun crisisrol over stappen in hun ICM rol na afloop van het THV. Kwadraad heeft met Arosa een samenwerkingsovereenkomst op expertise-uitwisseling en personele bezetting tbv de uitvoering ICM 2025. Zij kunnen samen meedoen aan regionale coaching on the job.	KWADRAAD is in de gemeenten waar zij ICM gaan uitvoeren ook in de lokale teams/ het lokale veld betrokken ICM-ers Kwadraad hebben korte lijnen met jeugdprofessionals in de diverse gemeenten voor de route richting JBT en indicatiestelling jeugdhulp. Samenwerkingsafspraken met de lokale zorg- en veiligheidskamer zijn per gemeente verschillend opschaling naar het Zorg- en Veiligheidshuis is ook per gemeente verschillend. Kwadraad zal altijd sparren met de contactpersoon van de betreffende gemeente als aanhaking op inzet strafpartners nodig is.
DWO gemeenten	**SKT Westland** **KT Pijnacker-Noordorp** **MT Midden- Delfland** **ST Delft Support**	Elk **lokaal team** van DWO heeft een klein aantal mensen ICM opgeleid en/of is daarmee bezig. De ICM-er van het betreffende lokale team kan deelnemen aan gezamenlijke coaching on the job. Zodra verzoek ICM vanuit procesregie THV komt zal de ICM-er van het betreffende lokale team proberen aan te sluiten bij het netwerkoverleg en indien besloten wordt tot ICM ook invoegen tijdens lopend THV. In de startfase van ICM voor de lokale teams kan ieder lokaal team 1x gebruik maken van meelopen van ICM-ers van Arosa in de analysefase en zo op weg geholpen worden in de voor hen nieuwe werkwijze	Elk van deze lokale teams kan zelf de route naar de JBT lopen en indicaties voor jeugdhulp afgeven. Korte lijnen voor samenwerking tbv WMO-indicaties en inzet rondom bestaanszekerheid en andere gemeentelijke taken verschilt per gemeente. Samenwerkingsafspraken tussen de lokale teams en de lokale zorg- en veiligheidskamers zijn per gemeente verschillend, opschaling naar het Zorg- en Veiligheidshuis is ook per gemeente verschillend Bij aannemen van een ICM casus vanuit procesregie THV moet altijd aandacht zijn voor eventueel samenloop met strafrecht.

Bijlage 6 – Hoe stroomt een casus in vanuit Recidive THV ?

Regiovisie Aanpak Huiselijk Geweld Haaglanden

Recidive THV

Er is sprake van langdurige complexe problematiek op verschillende domeinen met terugkerend geweld.

AANMELDEN

zie overzicht per gemeente

ICM sluit aan om alvast mee te denken in lopend proces van THV

Inzet ICM indien passend en gemeente akkoord

(indien niet akkoord dan denkt gemeente mee over ander passend en direct beschikbaar alternatief aansluitend op THV)

ICM neemt na afloop THV regie over

NB! BESPREEK NOG TIJDENS looptijd THV of combi met lokale kamer/ ZVHH en/of MDA++ aanbevolen is

Bijlage 7 – Mogelijke instroom, keuze aan gemeente

Regiovisie Aanpak Huiselijk Geweld Haaglanden

1e THV

Alléén indien er is sprake van langdurige complexe problematiek op verschillende domeinen met terugkerend geweld. Er is sprake van meerdere meldingen bij VTH, vastgelopen hulpverlening en grote kans op herhaling en escalatie.

AANMELDEN

zie overzicht per gemeente

ICM sluit in overleg met betreffende gemeente aan bij lopend huisverbod, denkt mee en beoordeelt of voorliggend veld al voldoende is ingezet. Indien voorliggend geen alternatief en complexiteit erom vraagt voegt ICM in en neemt ICM na afloop regie over.

BESPREEK NOG TIJDENS THV

of combi met lokale kamer/ ZVHH en/of MDA++

gewenst is

Maximaal Herhaalde Meldingen bij VTH

Er is sprake van meerdere meldingen van huiselijke geweld over meerdere jaren

waarbij alle mogelijkheden VT al uitgelopen zijn en de inzet van overige reguliere hulpverlening op de aanpak van HG in vrijwillig kader blijvend afgehouden wordt en/of helemaal is vastgelopen

Sprake van langdurige complexe meervoudige terugkerende problematiek

VTH overlegt met ICM **en betreffende gemeente** of deze wordt uitgenodigd voor een MDO

indien besluit tot inzet ICM

BESPEEK of combi met lokale kamer/ ZVHH en/of MDA++ noodzakelijk is

Bijlage 7 – vervolg

Regiovisie Aanpak Huiselijk Geweld Haaglanden

MDA++

Indien in MDA++ is het onderlinge patroon van geweld en het in stand blijven daarvan nog onvoldoende duidelijk is geworden.

En de aansluiting met en motivatie van de klant nog onvoldoende

tot stand is gekomen

MDA++ neemt in plan van aanpak **, in overleg met betrokken gemeente**, op dat bij volgend incident ICM betrokken wordt

ICM trekt op met de huidige casuscoördinator MDA++ van de betreffende gemeente en stemt samen af. Maak afspraken over regie en wel of niet aangehaakt blijven na analysefase

Bijlage 8 – Profiel van een ICM-er

Regiovisie Aanpak Huiselijk Geweld Haaglanden

Visie:

- werken vanuit een systeemtheoretisch kader op het niveau van kennis, attitude én vaardigheden.

Kennis:

- Systeemtheoretische uitgangpunten en kernbegrippen
- Hechtingsstijlen en intergenerationele dynamiek
- Onderscheid kunnen maken tussen directe, stabiele en duurzame veiligheid
- Interactiepatronen herkennen
- Systeem-/contextniveaus (aandacht -samenhang tussen- cultuur, socialisatie en biologie).
- Dynamiek van triades kunnen duiden
- Geweld typologieën kunnen onderscheiden
- Trauma vanuit een relationele focus
- Op- en afschalingsmogelijkheden kennen
- Condities voor samenwerkingsverbanden

Attitude:

- Relationeel positioneren (sensitief voor cultuur, socialisatie en biologie)
- 'Probleemvrij' kunnen kennismaken
- Vanuit de relatie kunnen komen tot een goede samenwerkingsrelatie
- Meervoudige partijdigheid/inleving
- Gericht op het creëren van meerstemmigheid
- Waarderend alliërend
- Congruent zijn (inhoud versus betrekking)
- Kunnen vertragen en verdragen
- Feedback gericht navigeren

Vaardigheden:

- Problemen kunnen zien in hun context en vanuit samenhang aan de hand van een systeemanalyse
- Zicht hebben op eigen innerlijke dialoog en het formuleren van hypotheses die hieruit voort komen
- Bewerken van het dilemma van verandering (weerstand)
- In staat om geweldsdynamiek te externaliseren; bespreken van geweld zonder te veroordelen.
- Kunnen interveniëren op directe veiligheid én/naast stabiele en duurzame veiligheid
- Gefaseerd kunnen werken vanuit het systemisch kompas
- Verkrijgen en behouden van mandaat en commitment van alle systeemleden (zowel familie als ketenpartners)
- Stem(men) van kind(eren) ook een plek geven
- Werken aan een gedeeld en gedragen perspectief in het samen op weg plan waarbij er voldoende aandacht is voor directe en duurzame veiligheidsafspraken
- Het inzichtelijk kunnen maken van (interactie)patronen
- Kunnen kijken vanuit een metaperspectief: kunnen wisselen tussen in- en uitzoomen
- Gewelds typologieën uit kunnen vragen
- Cultuur, socialisatie en biologisch sensitief werken
- Kan de geweldsdynamiek bespreken vanuit interactiepatroon; niet veroordelend wel normerend waarbij het patroon wordt geexternaliseerd.
- Empathisch confronterend
- Aandacht voor inhoud én proces in samenwerkingsverbanden

Bijlage 9 – Contactgegevens ICM 2025 per gemeente

AANMELDEN OF EVEN SPARREN ICM Haaglanden		
Den Haag	VVT Den Haag	vvt@denhaag.nl Kimberley Verschuren 0650181320
Rijswijk/ Wassenaar/ Zoetermeer/ Leidschendam Voorburg:	Huisverbodenpoule Kwadraad	huisverbodenpoule@kwadraad.nl
Pijnacker-Nootdorp	KT Pijnacker Nootdorp	gw-kernteams@pijnacker-nootdorp.nl Michaëla Bregman: 06-30174664 & Tess van Haarst: 06-25194685
Westland	bureaudienst SKT	Bureaudienst@SKTWestland.nl 0174 673605 Zij overleggen met Suzanne Bos of Miranda van Nieuwkerk
Midden-Delfland	Maatschappelijk Team	maatschappelijkteam@middendelfland.nl (015) 380 41 11
Delft	Delft Support	dfurth@delftsupport.nl Daisy Furth 06.34475382

Bijlage 10 – Gebruikte afkortingen

CIT	Crisis Interventieteam
DWO	Delft Westland Oostland
GW-er	Gedrags Wetenschapper
HG	Huiselijk Geweld
ICM	Intensief Casemanagement
(J)GGZ	(Jeugd) Geestelijke gezondheidszorg
MDA++	Multi Diciplinaire Aanpak ++
OOV	Openbare orde en Veiligheid
PTJ	Programmateam Jeugd
RBHG	Regionaal Beleidsoverleg Huiselijk Geweld
RN	Reclassering Nederland
THV	Tijdelijk Huisverbod
TKGB	Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming
VT	Veilig Thuis
VVT	Veilig Verder Team

Bijlage 11– Handige links

Regiovisie Aanpak Huiselijk Geweld Haaglanden

regionale samenwerking Jeugdhulp Haaglanden

Homepage Jeugdhulp Haaglanden
Regionale bibliotheek Jeugdhulp Haaglanden zoek op netwerksamenwerking huiselijk geweld 0-100
GIA Haaglanden op 1 sociaal domein
Digitale kennisbank Zorg- en Veiligheidshuis Haaglanden
Minicollege ICM Ontwikkeltafel Jeugdhulp Haaglanden
Systemisch Gilde
Interventiepalet gefaseerd samenwerken aan veiligheid
Leidraad werken aan Veiligheid